

Nieuwsbrief Werkgroep 18e Eeuw

Werkgroepnieuws

Performances of Peace: Utrecht 1713-2013 Utrecht, 24-26 april 2013

Het jaarlijkse congres van de Werkgroep 18e Eeuw sluit voor 2013 aan bij de herdenking van de Vrede van Utrecht en wordt in samenwerking met de Universiteit van Utrecht georganiseerd op **24-26 april 2013 te Utrecht**.

Een vrede bereik je niet met praten alleen. Tijdens het congres in 2013 zullen nog andere onverwachte vormen van '**diplomatie**' aan de orde komen. Utrecht werd in 1713 namelijk niet alleen overspoeld door diplomaten, maar ook door kunstenaars en acteurs. Zij speelden een belangrijke rol in de publieke uitstraling die het vredesverdrag zou krijgen. De vredesonderhandelingen werden begeleid door allerlei **artistieke verbeeldingen van de vrede**, zoals in vuurwerken, toneelstukken, composities en schilderijen. De wijze waarop bijvoorbeeld dichters en theatermakers meewerkten aan het publiek maken van de vrede zal dan ook een van de thema's zijn van de conferentie.

De keerzijde van de vredesmedaille is de florerende oorlogscultuur van de zeventiende en achttiende eeuw. Tegenover het verlangen naar vrede bestond er immers bij grote groepen in de 18de-eeuwse samenleving een zekere **fascinatie voor oorlogsvoering** en militaire heroïek. Vrede maar ook oorlog werden meer en meer een zaak van het publiek. Dat publiek ging zich ook steeds vaker bemoeien met de politieke en militaire processen die leidden tot oorlog of vrede. Ook de Vrede van Utrecht mocht daarom rekenen op **een grote publieke belangstelling**. Des te opvallender is het dat het verdrag vandaag de dag nauwelijks nog een rol speelt in de Nederlandse geschiedenisboeken,, terwijl in andere landen de herinnering aan 'Utrecht' nog heel levendig is.

De opening van het congres vindt plaats in het stadhuis van Utrecht, Korte Minnebroederstraat 2, 3512 GG Utrecht. De lezingen worden gehouden in het Academieggebouw van de Universiteit van Utrecht, Domplein 29, 3512 JE Utrecht.

Tegelijkertijd met het congres is er de mogelijkheid om de tentoonstelling *In Good Peace* in het Centraal Museum te bezoeken (Nicolaaskerkhof 10, 3512 XC Utrecht), waar de afsluiting van het congres plaats zal vinden.

Het volledige programma en het inschrijvingsformulier voor het congres vindt u op de website:
http://peaceofutrecht.hum.uu.nl/?page_id=11A

Call for papers:

De kunst van het liegen in de achttiende eeuw

Op vrijdag 17 en zaterdag 18 januari 2014 zal in Amsterdam het jaarlijkse congres plaats vinden van de Werkgroep 18de eeuw. Het thema van dit congres is: *De kunst van het liegen in de achttiende eeuw*.

Liegen en bedriegen was dagelijkse praktijk in de achttiende eeuw. Althans, als je de vele pamfletten, kranten, kluchten, criminele biografieën en archiefstukken mag geloven. Voor je het wist was je als onschuldig sterveling je geld, goed, reputatie of gezondheid kwijt. Ondanks de zware straffen op stelen en moorden en ondanks alle Verlichtingsidealen lijkt de firma list en bedrog mainstream in de achttiende eeuw, eerder dan marginaal. Historisch-criminologen hebben laten zien dat het een misvatting is te denken dat bedrog alleen regeerde in de lagere klassen of uitsluitend te vinden was in de rafelrand van de achttiende eeuw. Op elk niveau lijkt sprake te zijn geweest van bedrog en corruptie. Personen als Casanova en Cagliostro opereerden in de allerhoogste kringen. Aan vastgoedfraude en het handelen in aandelen met voorkennis maakten de rijksten zich schuldig. Om niet te spreken over de corruptie in de politiek en in de (para)medische sector. Tegelijkertijd was er sprake van een antibeweging. Achttiende-eeuwse 'philosophes' waren gefascineerd door de waarheid en de laat achttiende-

eeuwse revoluties hadden niet kunnen plaats vinden zonder de wens om corruptie eens en voor altijd uit te bannen.

Het congres beoogt een interdisciplinaire en internationale benadering van het verschijnsel bedrog en corruptie. Daarbij kan het gaan om een internationale zaak als de South Sea Bubble, de corruptie van regenten, de medische wanpraktijken van kwakzalvers of de wederwaardigheden van een lokale dief. Ook de manier waarop de criminele wereld in de media, de kunst- en de literaire wereld werd gerepresenteerd is focuspunt.

Mogelijke vragen die zich aandienen:

- Hoe zag de top 10 van bedriegers er uit in de achttiende eeuw, nationaal en internationaal?
- Hoe verhielden leugen en waarheid zich tot elkaar in de achttiende eeuw?
- In hoeverre werden corruptie en fraude als normaal beschouwd?
- Kon men overleven zonder te liegen?
- Kunnen we de Verlichtingsbeweging beschouwen als een antwoord op of als tegengif tegen deze liegcultuur?
- Hoe zat het met de strafmaat voor liegers en bedriegers?
- Op welke manier droegen de laat-achttiende-eeuwse revoluties bij tot een transformatie van een liegcultuur naar een eerlijker samenleving?
- Waarom duikt het genre criminele biografie opeens op in de achttiende eeuw? En waarom wemelt het in de literatuur sowieso van de oplichters, dieven en zwendelaars?
- Op welke manier hebben de literatuur, de kunst en de media een actieve rol gespeeld in de strijd tegen fraude?
- Kunnen we stellen dat noch de Verlichting noch de joods-christelijke traditie - waarin liegen als een zonde wordt beschouwd - in staat zijn geweest de menselijke natuur te veranderen?

Historici, kunsthistorici, criminologen, filosofen, theoretici, medisch historici, sociologen, economen en historisch letterkundigen worden hierbij uitgenodigd om vanuit hun respectieve kennisgebied een inspirerende lezing van circa twintig minuten te geven. Ook zij die een brug willen slaan tussen heden en verleden zijn van harte uitgenodigd.

Voorstellen (van circa 300 woorden, in Nederlands of Engels) kunnen vóór 15 april 2013 worden ingediend bij Marleen de Vries via devriesmarleen@hotmail.com
Geïnteresseerden vernemen vóór 1 mei 2013 of hun voorstel is aanvaard.

Belangrijk, congrestartalen: op vrijdag 17 januari zullen een of meerdere gastsprekers uit het buitenland spreken. Deze dag is Engelstalig en de lezingen moeten die dag in het Engels worden gegeven. Zaterdag 18 januari is een Nederlandstalige dag.

6^e Burgerhartlezing 2013 , donderdag 3 oktober Felix Meritis Amsterdam

***Burgerschap, Verlichting en gevoelens van rechtvaardigheid* door Prof. dr. Céline Spector, Universiteit van Bordeaux**

Waarom geeft men in een liberale samenleving er de voorkeur aan om bepaalde instituties of voorzieningen te verdedigen, ook wanneer deze om offers vragen die alleen in het belang zijn van de personen die het betreft? Deze klassieke vraag binnen de theorie van het burgerschap is de kern van Rousseau's *Contract Social*, een van de sleutelwerken uit de Verlichting. Deze vraag is ook nog steeds van groot belang in de hedendaagse politieke filosofie. Het gaat hierbij om solidariteit, dat vandaag de dag als een van de kernwaarden van de Verlichting gezien wordt. In John Rawls' invloedrijke werk *A Theory of Justice* (1971) is het gevoel van rechtvaardigheid de basis van een 'realistische utopie'. Het gevoel van rechtvaardigheid voorkomt de verleiding van 'je eigen gang kunnen gaan' en bevordert het echte gevoel van samenwerking en 'fair play'.

Het is nu verleidelijk om een dergelijke idealistische benadering van burgerschap te bekritisieren. Is de veronderstelling dat een gevoel van rechtvaardigheid in elk mens aanwezig is niet te mooi om waar te zijn? Volgens Paul Ricoeur veronderstelt het concept van rechtvaardigheid het rechtvaardigheidsgevoel, maar dat wil niet zeggen dat het ook zo is. In *A Theory of Justice* laat Rawls zien dat de morele kracht die aan het burgerschap ten grondslag ligt noch arbitrair noch illusoir is; het komt noch uit conformisme noch uitsluitend uit onderwerping aan autoriteit voort. Ten gevolge van morele opvoeding geeft het rechtvaardigheidsgevoel uiting aan onze aard een vrij en gelijkwaardig mens te willen zijn uit, ingebed in relaties van vertrouwen en vriendschap. In deze lezing zal professor Spector laten zien hoe Rawls' theorie inzake zijn nieuwe visie op

burgerschap gebaseerd is op verschillende denkers uit de Verlichting (met name Hume en Rousseau) en waarom hun denken nog steeds actueel is.

Prof. dr. Céline Spector is directeur van het departement Filosofie van de Universiteit van Bordeaux en lid van l'Institut Universitaire de France. Haar onderzoeksterrein omvat moderne en hedendaagse politieke theorie en geschiedenis van de filosofie, met het accent op de Franse Verlichting. Zij bestudeerde het werk van Montesquieu, Roussau en Hume en hun nalatenschap van Tocqueville tot huidige politieke theorieën van Rawls, Habermas en Foucault. Verder is ze buitengewoon geïnteresseerd in de genealogie van de Europese gedachte sinds de 18^e eeuw.

Belangrijke recente publicaties:

Montesquieu. Pouvoirs, richesses et sociétés, Paris, PUF, 2004 (rééd. Paris, Hermann, 2011) ; *Montesquieu et l'émergence de l'économie politique*, Paris, Champion, 2006 (prix Léon Faucher of l-the « Académie des Sciences morales et politiques ») ; *Rousseau, Principes du droit de la guerre, Ecrits sur le Projet de Paix Perpétuelle de l'abbé de Saint-Pierre*, B. Bachofen et C. Spector éd., Paris, Vrin, 2008 ; *Montesquieu. Liberté, droit et histoire*, Paris, Michalon, « Le bien commun », 2010 ; *Au prisme de Rousseau. Usages politiques contemporain*, Oxford, Voltaire Foundation, 2011.

Calls for papers

'The Radical Enlightenment: The Big Picture and its Details' - 16-17 mei 2013, Brussel

Op 16 en 17 mei organiseert het departement Filosofie van de Vrije Universiteit Brussel een internationale conferentie over de radicale Verlichting – zie ook de aankondiging van het congres hieronder voor nadere inlichtingen. Tot 31 maart 2013 zijn voorstellen voor bijdragen (max. 500 woorden) nog welkom op steffen.ducheyne@vub.ac.be. Zie ook <http://www.vub.ac.be/FILO/RE2013> voor een uitgebreide call for papers.

Religion and Enlightenment. First International Congress on the Research of Enlightenment Theology - 30 maart tot 2 april 2014, Wilhelms University, Muenster

Organisatie: Prof. Dr. Albrecht Beutel. Voorstellen voor lezingen op deze tweetalige (Engels, Duits) conferentie kunnen tot 31 maart worden ingezonden via de conferentiewebsite (<http://egora.uni-muenster.de/kg2/kongress.shtml>). Geïnteresseerden vinden daar ook een uitgebreide call for papers.

Postgraduate and Early-Career Scholars' Conference - 1-2 juli 2013, Northumbria University

Jaarlijks colloquium van de British Society for Eighteenth-Century Studies. Thema voor dit jaar: 'Play' (entertainment, sport, game, dance, spectacle, pageant / musical and theatrical performance / experiment and innovation / child's play and pedagogy / pastimes, leisure, holidays and tourism / role play and masquerade / witticism, joke and wordplay / chance, risk, tactics / social scenes and social circles). Voorstellen worden tegen 26 april ingewacht via de conferentiewebsite: <http://www.bsecs.org.uk/PostGraduateConference/Default.aspx>. Meer informatie bij Helen Williams en Emma Salgard Cunha op postgrad@bsecs.org.uk.

Congressen

Week van de Verlichting - Vrije Universiteit Brussel - 18-23 maart 2013

Van 18 maart 2013 tot en met 23 maart 2013 wordt op de campus van de Vrije Universiteit Brussel de Week van de Verlichting georganiseerd. De gehele week staat in het teken van de verlichtingsidealen van Diderot die zijn 300ste jaar ingaat. Zo kunt u komen luisteren naar een lezing over "Diderot en de uitvinding van de encyclopedie" (Erik Elst), een debat onder leiding van Luc Devoldere (Ons Erfdeel) over het einde van de Homo Universalis, een stadswandeling door Brussel als 'Verlichtingsroute', een lezing van Kevin Warwick (Reading) over "The Disappearing Human-Machine Divide", de uitreiking van de uitreiking van de 'Sapere Aude'-prijs door Jean-Paul Van Bendegem, en nog veel meer.

Meer informatie over deze activiteiten vindt u op: <http://www.wvdv.be>

Remieg Aerts over 'Het onverenigd Koninkrijk' - 24 maart 2013, 16 uur – de Brakke Grond (Amsterdam)

De Werkgroep Verenigd Koninkrijk der Nederlanden (VKN) en het Algemeen-Nederlands Verbond (ANV) lanceren samen een halfjaarlijkse lezingenreeks over diverse aspecten van de integratie en desintegratie van de Lage Landen ten tijde van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden (1815-1830). Tussen 2012 en 2015 zal er elk jaar een voorjaarslezing in Nederland plaatsvinden, gevolgd door een najaarslezing in Vlaanderen. Op zondagmiddag 24 maart 2013 geeft prof. dr. Remieg Aerts de derde lezing van de reeks:

‘Het Onverenigd Koninkrijk der Nederlanden. Een beschouwing en een pleidooi’. Aanmelden en nadere info (inclusief abstract van de lezing) via <http://werkgroepvkn.eu/lezingenreeks/voorjaar-2013/>

Lire la Correspondance de Diderot, 21-23 maart 2013 in Université de Toulouse II - Le Mirail

Internationaal colloquium waarvan de organisaties in handen is van het PLH-onderzoekscentrum (Patrimoine, Littérature, Histoire) in samenwerking met l'AIRE. Voor details: <http://www.univ-tlse2.fr/accueil-utm/recherche/lire-la-correspondance-de-diderot-206508.kjsp>

Traduire Rousseau II: Les œuvres autobiographiques - Nancy, 28 maart 2013

Workshop over vertalingen van Rousseaus autobiografische werken Confessions, Dialogues, Rêveries). Meer informatie bij de organisatoren Elsa Chaarani (Elsa.Chaarani@univ-lorraine.fr) en Catriona Seth (Catriona.Seth@univ-lorraine.fr) of op <http://www.ages-info.org/spip/spip.php?article900>

Annual Meeting of the American Society for Eighteenth-Century Studies - 4-7 april 2013, Cleveland, OH

Jaarcongres van onze Amerikaanse zustervereniging, dit jaar in Cleveland (Ohio). Met een speciale workshop: “Creating a Publishable, Digital Textual Edition”. Programma en registratie: <http://asecs.press.jhu.edu>

Radical Voices, Radical Ways: Articulating and Spreading Radical Ideas in Early Modern Britain, 11-13 april 2013.

Internationaal interdisciplinair colloquium in Mulhouse, Université de Haute Alsace.

Voor meer informatie: <http://www.ille.uha.fr/colloques-seminaires/Colloques/Colloque-radical-voices/>

Les Savoirs des « barbares », des « primitifs » et des « sauvages » dans les savoirs francophones des XVIIIe et XIXe siècles

Nog twee bijeenkomsten in de loop van 2013:

- Université de Neuchâtel – 12 april 2013

- Université Lille III – 11 oktober 2013

Voor informatie : <http://celis.univ-bpclermont.fr/spip.php?article466>

‘The Radical Enlightenment: The Big Picture and its Details’ - 16-17 mei 2013, Brussel

Op 16 en 17 mei organiseert het departement Filosofie van de Vrije Universiteit Brussel in de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten een internationale conferentie over de radicale Verlichting. Keynote sprekers zijn niemand minder dan: Jonathan I. Israel (Princeton), Beth Lord (Abderdeen), Eric Schliesser (UGent), Winfried Schröder (Marburg), Wiep van Bunge (Erasmus Universiteit Rotterdam) en Else Walravens (Vrije Universiteit Brussel). Zie <http://www.vub.ac.be/FILO/RE2013> voor verdere informatie en inschrijvingen.

Congres Werkgroep Negentiende Eeuw: ‘Keerpunt 1813’

Op vrijdag 13 december 2013 houdt de Werkgroep De Negentiende Eeuw haar jaarlijks congres in de Doelenzaal van de Universiteitsbibliotheek te Amsterdam. Het thema is dit jaar 'Keerpunt 1813'.

Op 30 november 2013 is het tweehonderd jaar geleden dat de Prins van Oranje na een ballingschap van ruim achttien jaar op het strand van Scheveningen landde. In de woelige jaren 1813-1815 werd vervolgens het Verenigde Koninkrijk der Nederlanden onder koning Willem I gevestigd. '1813' wordt vaak gezien als het begin van de moderne politieke geschiedenis en het startsein van de democratische ontwikkeling van Nederland. Recentelijk hebben historici juist ook gewezen op de continuïteiten met de Bataafse Revolutie en de Napoleontische tijd. De centrale vraag van dit congres is dan ook: welke betekenis heeft '1813' voor de ontwikkeling van de Nederlandse natiestaat en in hoeverre vormen de jaren 1813-1815 een keerpunt in de Nederlandse geschiedenis?

Het programma is binnenkort bekend. Sprekers zijn onder meer Henk te Velde, Wilfried Uitterhoeve, Edwin van Meerkerk, Lotte Jensen, Bart Verheijen, Janneke Weijermars en Matthijs Lok.

<http://www.negentiende-eeuw.nl>

Tentoonstelling

Van 16 maart tot 25 november organiseert Het Utrechts Archief de tentoonstelling *Hoge pruiken, plat vermaak. Utrecht tijdens de vredesonderhandelingen 1712 - 1715*. Tijdens de tentoonstelling ziet u hoe de Utrechters de invasie van buitenlandse diplomaten en hun gevolg in goede banen probeerden te leiden én er een graantje van meepikten. Maak een koetsrit door het Utrecht van 1713, beleef de feesten en schandalen en bekijk hoe de stad eruit zag in deze bijzondere tijd.

Wat kunt u zien en doen? Stap in een echte koets en maak een virtuele rit door het Utrecht van 1713. Ontdek hoe de diplomaten en hun gevolg zich vermaakten met luxe diners, theater, drank, gokken en prostitutie. Schuif aan de feesttafel van een diplomatendiner. Ontmoet de buitenlandse afgezanten en zie waar ze woonden. Leer meer over de Vrede van Utrecht.

Locatie: Het Utrechts Archief, Hamburgerstraat 28, 3512 NS Utrecht.

De toegang is gratis. Zie verder ook: <http://www.hetutrechtsarchief.nl/activiteiten/agenda/hogepriiken>